

nóink Éluard-szerűen végtelenített dialógusaiban. Ilyenkor inni sem kellett. Az anyanyelv megtapogatásának mámora a derű könnyebb hullámaira emelt minket, mint akármelyik beaujolais-vörösbor.

Nehéz leírni őt. Fényképezni valamivel könnyebb. Van róla néhány fényképem; magasra nőtt, tétova, mackó-mozgású nagy gyerek néz róluk reménykedve, hitetlenkedő örömmel, vagy szelíd szomorúsággal. Az egyik képen, a háta mögötti buszmezgálló plakátjáról, Villon-i keserőséggel villog egy reklám-felirat: „un sou, c'est un sou” (egy fillér az egy fillér). Őt éve munkanélküli. „A margónak is csak a margóján” él, ahogy írta. Szívesen dolgozna, nem rajta múlik. A legnehezebb alkalmi munkákon is túl van. Képtelen a könyöklésre, az önadminisztrálásra. *Fűró* című versében írja, kemény őszinteséggel: „Nem furakodtam előre. Senkit nem fűrtam meg. / Inkább magamat fűrom a mélybe zügó, örvénylő, csodálatos / csavarmeneteimmel”.

Verseiben különös méltóság van. Kereső, tétova tűnődés keveredik ziháló kérdésekkel, súlyos keserőséggel. Nem keresi a maga mentségét; ismeri meg-szenvedett élete gyenge pontjait. „Vergődő madár” maga is egy furcsa térben, ahol „fejfelé lefelé lóg az Isten”.

Nem egyetlen műfaj lekötöztette, bár stílusa jellegzetesen felismerhető. Írt központozástalan szabadverset, Pilinszky tökéletesítette négysorosot, áradó vers-prózát és szonettet. Fanyar fintorként az „avantgard magyar pápájának”, Kassák Lajosnak szonettben írt üdvözlést egyik születésnapjára (és Kassák elismerő szavakkal köszönte meg a szokatlan üdvözlést). Gondos versteremtő; hónapokig hordja szájában, forgatja a verset, míglen leírja.

Leginkább mégiscsak saját sorai jellemzik; „Emberemlékezet óta embernek álcázza magát... Eppen most, a Krisztus utáni második évezred vége felé: az atomhasadás és a tudathasadás évszázadában”.

Az anyanyelv, amely 27 éven keresztül megtartotta, távol a hazától, remélem, visszafogadja verseit az „ötágú síp” zenei egységébe, a magyar nyelven olvasók tudatába és szeretetébe.

DEME TAMÁS

KESZEI ISTVÁN VERSEI

Van Gogh bakancsa

Van Gogh
poklok-poklát megjárt bakancsod
a kép
rámájából nemcsak kilép
de¹ egyenest
eszméletemre ugrik
fenyegetően agresszíven
belém tiporja magát
agyam humuszába tapossa
a földalatti éjszakát

Ó, ormótlan bakancsod
micsoda vad parancsnok
bensődben pattogó vezényszavára
szállt le veled a bányamélybe
a fülledt földalatti éjbe
hogy a Föld elitéltjeinek
a hétrét görbedő gerincek közé
a csikorgó csigolyák közé
ledobd a túlfűtött napot
sárga deliriumban izzó szellemed
ragyogó napraforgóját

Vívódó bakancsod
a mélységből bukott elő
mennyi bugyrot bejárt
de profundist kiállt
a rajz félelmetesen fehér
hätteréből nyomul előre
sötétlőn meggyűrődve

Bensöm legbensejébe tör
nyoma örökre ott marad
mélyembe préselődve

Felmoshatják a kövezetet
felmoshatják eszméletem
viharzó bakancsod nyoma
s poklok-poklát megjárt szellemed
lábnyoma
felmoshatatlanul bennem marad.

Asztal

KOVÁCS ATTILANAK

*Az asztal sem marasztal.
Most áll, de egyszer csak megindul.
Mi lappang mélye-mélyén?
Mi van, mi van az asztalon túl?*

*Asztalfeletti lét után tör!
Mélyén a fa többélre vágjuk.
Önként vállalta ő a törvényt:
'öbbsé lenni a korhadásig.'*

*Fűrészfogak között őrlődött,
balta vágta, gyalu gyalulta.
Rostjai közt hegek, sebek.
Könyöklők: felfakad a múltja.*

*Szegek verték át, mint Jézus testét,
kínok görcsében összerándult,
de így lett asztal, így jutott el
saját magából önmagán túl.*

*Egyhelyben álltam, mint a fa,
saját magamnak lombosodtam,
céltalan tollú madarak
tollászkodtak lomhán húsomban.*

*Balta sújtson, gyalu gyaluljon,
minden porcikámban, ízemben
fúrjon-faragjon a Nagy Kéz,
többé, jobbá, többé sebezzem!*

*A szenvedés jobbá gyaluljon,
többé lenni: a vágy úz, nem hagy.
Üljön körül a mindenség is,
könyökljön reám egy csillag.*

Pillanatsfelvétel egyre növekvő háttérrel

TESTVÉREIMNEK

*Pillanataim múlttá égő hamuja
magam mögé rakódva
egyre magasabb hegygé gyűrődik
hunytában is lobogva.*

*Jön a jövő, egymás felé megyünk,
de soha el nem érem,
a múlt égő hamuhegye magaslik
arcom hatalmas háttérében.*

*Csoda-e hát, hogy csupa ránc vagyok?
Az idő összekarcolt.*

*Évezredek szédítő ormáról
zuhant ide az arcom.
A szédület, az izzó képzelet
lefényképezhetetlen.
Koponyám golója majd gurul tovább,
de e fényképeretben*

*egy pillanatra, percre most megállt.
Nem akarom, hogy álljon
örökké; jó, be jó, hogy átgördül majd
az életen-halálón!*

*Felülmúlja sajátmagát a múlt:
csak ő a halhatatlan.
Mögöttem a múlt, fejem felett az ég,
az anyaföld alattam.*

*Ami kívülrekedt az arcomon,
ami nem fér el a fényképeretben,
csak az ad sorsomnak hatalmat.*

Porból vagy

*Mi minden tapadt már reád:
ezer táj, tizezer világ,
Káloz pora, Párizs pora,
Pécs, Amszterdam, München pora!
Cipőd le nem kefélheted,
rátapad, mint a végzeted,
az omló földi szürkeség,
a szürke földi messzeség.
Lábaid éjt-nap moshatód,
éjjel-nappal síkálhatód,
súrolhatód a talpadat,
a por örökre ráragadt.
Belepi inged és ruhád,
rögeszmeként ragad reád,
belep téged mindenfelől,
és mindörökre megjelöl.
Hordod, mint az anyajegyvet,
leomoskodni nem lehet.
A földi csillagzat pora
bőrödről nem jön le soha!*